

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**
Навчально-науковий інститут архітектури, дизайну
та образотворчого мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Скульптура

вид дисципліни шифр за ОП	<i>обов'язкова, ОК14</i>
семестр	<i>5</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>4</i>
форма підсумкового семестрового контролю	<i>диференційований залік</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну</i>
для здобувачів вищої освіти:	
галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
спеціальність	<i>023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»</i>
освітня програма	<i>«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»</i>
форма навчання	<i>денна</i>
галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>

2024– 2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Розробники:

Наталя ВІНТАЄВА, доцент кафедри ОМД

Дмитро ВІНТАЄВ, старший викладач кафедри ОМД

Робочу програму схвалено на засіданні **кафедри образотворчого мистецтва та дизайну**

Протокол від «19» серпня 2024 року № 1

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає освітній програмі:

ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Гарант освітньої програми

Юрій СОСНИЦЬКИЙ,

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри ОМД

Директор навчально-наукового інституту

архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва

Тетяна РИЩЕНКО,

кандидат технічних наук, доцент, професор

кафедри архітектури будівель та споруд і дизайну

архітектурного середовища

1. Мета дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на знайомлення з основами скульптури як окремого виду в образотворчого мистецтва, освоєння базових принципів формоутворення у скульптурі. Розвиток у студентів об'ємно-просторового мислення, почуття форми та здатності вираження пластичних образів. Мета навчальної дисципліни - набуття теоретичних та практичних навиків пластичних рішень в скульптурі, розвиток художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторового відчуття, смаку, формальних рішень в пластиці.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на дисципліни: Теорія та історія мистецтва, Рисунок та пластична анатомія, Основи художньої композиції, Творчий практикум.

3. Результати навчання

Програмний результат навчання	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.	Бесіда, роз'яснення, ілюстрація, практичний показ, практична робота (рисунок) з натури та за уявою, самостійна робота.	Усне опитування, візуальний контроль, поточні перегляди завдань змістових модулів з підсумковим комплексним переглядом і диф. Заліком.	РН 7.1 Розпізнавати стильові властивості образотворчого мистецтва. РН 7.2 Знати закономірності конструктивної та пластично-тональної побудови образотворчого й декоративного мистецтва. РН 7.3 Вміти за допомогою графіки та пластичних графічних матеріалів втілювати об'єм, фактуру, характерні риси натури.
ПРН 8 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього	Бесіда, роз'яснення, ілюстрація, практичний показ, практична робота (рисунок) з натури та за уявою, самостійна робота.	усне фронтальне та індивідуальне опитування; візуальний контроль; перегляд; захист презентації. Усне опитування,	РН8.1 Генерувати нові ідеї, розвинути творчу уяву. Демонструвати знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності. РН8.2 Інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

образу. ПРН14.Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.	Бесіда, роз'яснення, ілюстрація, практичний показ, практична робота (рисунок) з натури та за уявою, самостійна робота.	візуальний контроль, поточні перегляди завдань змістових модулів з підсумковим комплексним переглядом і диф. Заліком.	РН 14.1. володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки та вміти використовувати їх на практиці; РН14.2Вміти проводити дослідження в галузі образотворчого, екоративного мистецтва РН14.3 Вміти формувати концепцію художнього проекту, планувати та рганізовувати творчий процес.
--	---	--	---

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Ознайомлення з матеріалом, інструментами, приладдям, способом та прийомами ліплення. Засоби художньої виразності скульптури (об'єм і фактура). Ліплення простих геометричних та природних форм.

Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Загальні відомості про скульптуру та ліплення. Види скульптури. Знайомство з рельєфом, ліплення класичного барельєфу.

Змістовий модуль 2. Вивчення пластичної анатомії тіла тварин. Виконання рельєфної композиції з використанням елементів тваринного світу на основі ескізу. Контррельєф як вид пластики. Особливості однопланових та багатопланових композицій у скульптурі. Створення композиції засобами скульптурного контррельєфу.

Змістовий модуль 3. Вивчення пластичної анатомії голови людини. Ліплення черепа. Побудова основних масивів черепу та знаходження їх пропорцій. Ліплення елементів обличчя. Вивчення пластичної анатомії голови людини. Виконання скульптурної композиції з використанням елементів голови людини на основі ескізу.

5. Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ	120		32		88
Змістовий модуль.1	34		10		24
Змістовий модуль 2	34		10		24
Змістовий модуль 3	37		12		25

Підсумковий семестровий контроль	15				15
---	----	--	--	--	----

6. Теми лекцій

Не передбачено

7. Теми практичних занять.

Тема	Зміст	Кіл. ауд. год
Змістовий модуль 1. Знайомство з технікою барельєфу. Виконання барельєфу.		
Ознайомлення з засобами художньої виразності скульптури.	Скульптурні матеріали. Засоби художньої виразності скульптури, інструменти, приладдя, способи та прийоми ліплення.	2
Пошукові ескізи до виконання барельєфу.	Вивчення аналогів. З'ясування конструктивної та пропорційної, ритмічної побудови барельєфу.	4
Виконання барельєфу з скульптурного матеріалу.	З'ясування принципів і методів моделювання форми барельєфу, способи та прийоми ліплення з глини або пластиліну.	4
Змістовий модуль 2. Знайомство з технікою контррельєфу. Виконання контррельєфу.		
Пошукові ескізи до виконання контррельєфу.	Вивчення аналогів. З'ясування конструктивної та пропорційної і ритмічної побудови контррельєфу.	5
Виконання контррельєфу з скульптурного матеріалу.	З'ясування принципів і методів моделювання форми контррельєфу з глини або пластиліну. Способи та прийоми ліплення.	5
Змістовий модуль 3. Ігрова і садово-паркова скульптура. Ліплення ескізу анімалістичної скульптури для природного середовища.		
Знайомство з мистецтвом садово-паркової скульптури.	З'ясування властивостей садово-паркової скульптури	2
Виконання ескізу майбутньої анімалістичної скульптури,	Вивчення анатомічної будови тварин. Ескіз пластичного образу тварини з використанням стилізації та засобів художньої виразності. Вибір матеріалу виконання.	5
Творча скульптурна композиція в природному середовищі.	Ліплення ескізу садово-паркової скульптури в скульптурному матеріалі.	5
Разом		32

8. Індивідуальне завдання

Не передбачено.

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль:

- усне фронтальне та індивідуальне опитування;
- візуальний контроль;

- перегляд практичних творчих робіт

Модульний контроль:

- усне фронтальне та індивідуальне опитування;
- захист презентації практичних завдань та творчих робіт

Підсумковий семестровий контроль: диф. залік, екзамен у формі кафедрального комплексного перегляду, усного опитування.

Під час освітнього процесу його учасники повинні дотримуватись вимог законодавства України, внутрішніх нормативних документів Університету та принципів і правил академічної доброчесності. ([Положення про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату](#))

Результати навчання, здобуті у неформальній та/або інформальній освіті визнаються згідно [Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова](#).

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів				
	усього	практ.	лаб.	самостійна робота	
				завдан ня	модульни й контроль
МОДУЛЬ	100				
Змістовий модуль 1	20	10	-	8	2
Змістовий модуль 2	20	10	-	8	2
Змістовий модуль 3	30	15	-	10	5
Підсумковий семестровий контроль	30	-	-	-	-

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
МОДУЛЬ	
Змістовий модуль 1	20
Практичне завдання №1 Пошукові ескізи до виконання барельєфу (візуальний контроль).	4
Практичне завдання №2 Виконання барельєфу з скульптурного матеріалу (візуальний контроль).	10
Самостійна робота №1 Вивчення аналогів. З'ясування конструктивної та пропорційної і ритмічної побудови барельєфу (перегляд).	4
Перегляд завдань змістового модулю 1 (перегляд).	2
Змістовий модуль 2	20
Практичне завдання №1 Пошукові ескізи до виконання контррельєфу (візуальний контроль).	4
Практичне завдання №2 Виконання контррельєфу з скульптурного матеріалу (візуальний контроль).	10

Самостійна робота №1 Вивчення аналогів. З'ясування конструктивної та пропорційної і ритмічної побудови контр рельєфу (перегляд).	4
Перегляд завдань змістового модулю 2 (перегляд).	2
Змістовий модуль 3	30
Практичне завдання № 1 Вивчення анатомічної будови тварин. Ескіз пластичного образу тварини з використанням стилізації та засобів художньої виразності (візуальний контроль).	10
Практичне завдання №2 Ліплення ескізу садово-паркової скульптури в скульптурному матеріалі (візуальний контроль).	10
Самостійна робота № 3'ясування властивостей садово-паркової скульптури (перегляд).	8
Перегляди завдань змістового модулю 3 (перегляд).	2
Підсумковий контроль – диф. залік	30
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ1	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диф. заліку	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

До підсумкового семестрового контролю у формі публічного захисту допускаються здобувачі, які виконали всі завдання і набрали за кожним змістовим модулем більше половини балів від максимально можливих.

90-100 балів виставляється за майстерно виконані у повному обсязі аудиторні та самостійні практичні роботи з дотриманням усіх встановлених програмою вимог і визначених результатів навчання.

82-89 – роботи, які виконані у повному обсязі та в цілому відповідають вимогам якості виконання завдання, але містять несуттєві відхилення технічного характеру.

74-81 – роботи які виконані у повному обсязі, але мають помилки не принципового характеру (окрема неточність в побудові форми, відображення світлотіні, тону, передачі матеріалу, фактури, невиразність зображення, тощо).

64-73 – роботи містять похибки, що принципово не впливають на повноту і

правильність виконання завдання (неточність у побудові форм, перспективі, світлотіні, часткове порушення цілісності зображення, техніко-технологічних вимог виконання).

60-63 – роботи містять помилки побудови загальної форми, компонованні, передачі пропорцій, перспективі, співвідношенні світла й тіні, загального тону, має місце порушення цілісності, тонової гармонії, потребують оформлення, т. і.

35-59 – роботи виконані не в повному обсязі з суттєвими похибками, які принципово порушують цілісність композиції, форму, тонові гармонії, демонструють низький рівень володіння засобами виразності та порушення техніко-технологічного виконання.

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура». Загальний курс з академічного рисунку (для студентів 1-3 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. ун-т міськ гос-ва ім. О.М. Бекетова; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. – Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2016. – 222 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/aoblrv>

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «РИСУНОК, ЖИВОПИС, СКУЛЬПТУРА» ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ЖИВОПИСУ (для студентів 1-3 курсів денної форми навчання напряму 6.060102 «Архітектура») / Харк. нац. акад. міськ.госп-ва; уклад.: В. П. Манохін, П. В. Мирончик. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 58 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/uxojip>

3. Рисунокта пластична анатомія : навч. посіб.: / О. Ю. Оленіна, В. П. Манохін, П. В. Мирончик, Н. С. Вінтаєва, Д. Ю. Вінтаєв, П. О. Дзюбенко, О. Ч. Чирва; [за заг. ред. О.Ю. Оленіної]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 238 с. УДК 7.02:611](075.8) P54

4. ID дистанційного курсу дисципліни у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE ХНУМГ ім. О.М. Бекетова...

Рекомендована література та інформаційні ресурси.

1. Гицеску Г. Пластична анатомія для художників. Том 1. Побудова тіла людини. Бухарест. Мередиане.1963. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.studmed.ru/gicesku-george-plasticheskaya-anatomiya-dlya-hudozhnikov-tom-1-stroenie-tela_7878b484d7a.html

2. Головацький А.С. Черкасов М.Р., Сапін та ін. Анатомія людини. Підручник: у 3 т. - Вінниця. Нова Книга.2013.- 368 с., іл [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=w7bSCQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=uk&source=gbs_vpt_read#v=onepage&q&f=false

3. Gottfried Bammes The Complete Guideto Anatomy for Artists & Illustrators/ SearchPress; Illustratededition , 2017, 504 p.: іл.

4. Заринст У., Кондратс С., Анатомия для скульпторов. Понимание структуры тела человека, США, 2014, 228 с., илл. [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<https://obuchalka.org/2016063089844/anatomiya-dlyaskulptorov-zarinst-u-kondrats-s-2014.html>

5. Лі Н.Г. Основи учбового академічного рисунка. – М.2004.

6. РибінС.В., БобінВ.В., КалашніковаС.М., КулішА.С. «Пластична анатомія». Навчальний посібник. Харків. 2007 р.

7. Харківський художній музей. 200 років колекції – Х. 2005. – 167с.

e-mail:realization@folio.com.ua

Обладнання, устаткування, програмні продукти

1.Обладнання:станки,глина,мольберти,стілці.

Наочно-демонстраційнезабезпечення:фондробітстудентів,ілюстративний матеріал, демонстраційні гіпсові моделі.

2. Матеріальні:скульптурнімайстерніуніверситету,спеціальнеобладнання: столи, стільці, освітлення, з відповідним устаткуванням та гіпсами.

3. Наочно – демонстраційний матеріал: роботи методичного фонду, наочні примірники, демонстраційні гіпсові моделі.

Платформа дистанційного навчання Moodle, Office 365, Teams.